

## II. MEŞRUTİYET DÖNEMİ'NDE BİR ÇOCUK DERGİSİ: KARDEŞ SESİ\*

Onur BELLİ\*\*

### ÖZET

II. Meşrutiyet ilânıyla geleceğin büyüklerini yetiştirmek, önceki devirlerden çok daha fazla önem kazanmış ve bu nedenle de çocuk eserlerinde, dergilerinde ve gazetelerinde büyük bir yükseliş olmuştur. Bu bağlamda II. Meşrutiyet Dönemi çocuk dergi ve gazeteleri için bir dönüm noktası niteliği taşımaktadır. 3 Şubat 1910'da yayın hayatına başlayan ve sahipliğiyle müdürlüğünü Mehmed Hasib'in üstlendiği Kardeş Sesi de bunlardan biridir. Kardeş Sesi kendini vatana hizmet eden resimli Osmanlı gazetesi olarak tanıtmaktadır. Derginin amacı, kardeşlerinizin bir tutam sesi olmak, onları eğlendirmek ve eğlendirirken bilgilendirmek olarak belirtilmiştir. Mecmuanın bilinen son sayısı, 24 Şubat 1910 tarihli 4. sayıdır. Bu dönemde neşredilen Çocuk Dünyası, Çocuk Duygusu, Mektebli, Çocuk Bahçesi, Çocuk Dostu, Çocuk Yurdu, Küçükler Gazetesi ve Türk Yavrusu gibi gazete ve dergilerle ilgili çalışma olmasına karşın Kardeş Sesi'yle ilgili henüz bir çalışma yapılmamıştır. Bu çalışmada, II. Meşrutiyet Dönemi'nde yayın hayatına başlayan Kardeş Sesi mecmuası incelenecektir.

**Anahtar Kelimeler:** Kardeş Sesi, süreli çocuk yayını, çocuk edebiyatı, II. Meşrutiyet Dönemi, çocuk kavramı

### A Children's Magazine in the Second Constitutional Era: Kardeş Sesi

#### ABSTRACT

With the proclamation of the Second Constitutional Era, the importance of raising the great individuals of the future increased significantly compared to previous periods. As a result, there was a remarkable rise in children's literature, magazines, and newspapers. In this context, the Second Constitutional Era represents a turning point for children's periodicals. Kardeş Sesi, which began publication on February 3, 1910, with Mehmed Hasib serving as both its owner and editor, is one such publication. Kardeş Sesi introduced itself as an illustrated Ottoman newspaper serving the homeland. Its stated aim was to be a handful of voice for children, to entertain them and to inform them while entertaining. The last known issue of the magazine is its fourth, dated February 24, 1910. Although there have been studies on other children's magazines and newspapers published during this period such as Çocuk Dünyası, Çocuk Duygusu, Mektebli, Çocuk Bahçesi, Çocuk Dostu, Çocuk Yurdu, Küçükler Gazetesi, and Türk Yavrusu no study has yet been conducted on Kardeş Sesi. This study will examine the magazine Kardeş Sesi, which began publication during the Second Constitutional Era.

**Key Words:** Kardeş Sesi, periodical children's publication, children's literature, Second Constitutional Era, childhood concept

---

\* Bu makale, yazarın Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalında hazırlamakta olduğu II. Meşrutiyet Dönemi Süreli Çocuk Yayınları Üzerine Bir İnceleme adlı doktora tezinden üretilmiştir.

\*\* Doktora Öğrencisi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı, Balıkesir / TÜRKİYE, [onur.belli59@hotmail.com](mailto:onur.belli59@hotmail.com)

#### Araştırma Makalesi / Research Article

**Atf / Cite as:** Belli, O. (2026). II. Meşrutiyet Dönemi'nde bir çocuk dergisi: Kardeş Sesi. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 27(50), 1-18. <https://dx.doi.org/10.21550/sosbilder.1742964>

**Gönderim Tarihi / Sending Date:** 15 Temmuz / July 2025

**Kabul Tarihi / Acceptance Date:** 8 Eylül / September 2025

## Giriş

Çocuk edebiyatı, çocukların büyüme ve gelişim özellikleri dikkate alınarak, hayal, duygu ve düşüncelerine hitap eden, eğitilirken eğlenmelerine olanak sağlayan, yeniden yazılan veya derlenen yazılı ve sözlü eserleri kapsayan bir kavramdır. Çocuk edebiyatının ilk ve yaygın örnekleri arasında yer alan tekerleme, masal, ninni, bilmece gibi türler, dünya edebiyatlarında olduğu gibi Türk edebiyatında da sözlü geleneğin bir parçası olarak varlığını günümüze kadar sürdürmüştür. Çocuk edebiyatı kavramıyla ilgili geçmişten günümüze araştırmacılar tarafından çeşitli tanımlar yapılmıştır. Ferhan Oğuzkan'a göre çocuk edebiyatı 2-14 yaşları arasında kapsayan çocuklar için yazılmış eserler bütünüdür (2000: 2-3). Sedat Sever'e göre çocuk edebiyatı, erken çocukluk döneminden başlayıp ergenlik dönemini de kapsayan bir yaşam evresini kapsayan ürünlerin genel adıdır (2023: 17). Tacettin Şimşek ve Yasin Mahmut Yakar, çocuk edebiyatının hedef kitesini 2-15 yaş aralığındaki çocuklar olduğunu dile getirmektedir (2020: 40). Alemdar Yalçın ve Gıyasettin Aytaş 0-16 yaş arası çocukların fiziksel, duygusal ve zihinsel gelişimine yardımcı olacak bir eğitim sürecinin çocuk edebiyatı dönemi olduğunu kabul etmektedir (2017: 21). İbrahim Kıbrıs'a göre çocuk edebiyatı, "bir çocuğun her yönüyle nitelikli bir birey olarak yetişmesinde" (2010: 11) rol oynayan bir kavramdır. Mustafa Ruhi Şirin, çocuk edebiyatıyla ilgili şu ifadeleri kullanmaktadır: "Çocuklar için yapılacak edebiyatta 'çocuk bakışı', 'çocuğa göre'lik ve 'çocuk gerçekliği' birbirini tamamlayıcı üç kavram olarak düşünülmelidir. Çocuk anlayışı değiştikçe bu üç kavramın içeriği de değişmektedir" (2022: 35). Alev Sınar da çocuk edebiyatını şöyle tanımlamaktadır: "Çocuk edebiyatı, çocuğu hayata ve geleceğe hazırlamak amacıyla içinde bulunduğu yaş, ilgi, ihtiyaç ve beklentileri göz önünde bulundurularak yazılan, derlenen, düzenlenen eserlerin oluşturduğu edebi yönelim ifade eder" (2011: 575).

Çocuk edebiyatının ayrı bir tür olarak ortaya çıkışı ve çocuk eğitimiyle ilgili çalışmalar Tanzimat Dönemi'nde başlamış, bu bağlamda çocuklara yönelik dergi ve kitaplar yayımlanmıştır. Bu dönemde *Mümeyyiz*, *Hazine-i Eftal*, *Sadakat*, *Ayine*, *Eftal*, *Arkadaş* gibi çocuk dergi ve gazeteleri yayımlanmıştır. Tanzimat'tan II. Meşrutiyet'in ilânına kadar çocuk dergi ve gazeteciliği artarak devam etmiştir. Bu yıllar arasında yayımlanan *Çocuklara Mahsus Gazete*, *Çocuklara Rehber* ve *Çocuk Bahçesi* adlı çocuk dergi ve gazeteleri ön plana çıkmaktadır (Sınar, 2006: 181-183). Beyhan Kanter, Tanzimat'tan II. Meşrutiyet'e çocuk edebiyatı yönelimini kısaca özetleyerek II. Meşrutiyet Dönemi'nde çocuk edebiyatına gösterilen önemin önceki dönemlere göre daha da arttığını ifade etmektedir:

Tanzimat'tan II. Meşrutiyet'e kadar geçen sürede çocuklara yönelik eserler, daha çok gazete ve dergilerde yayımlanan şiirler, hikâyeler, masallar, fabllar ve bilmecelerdir. Ancak değişen koşulların etkisiyle Osmanlı matbuatında ciddi bir hareketliliğin görüldüğü Meşrutiyet Dönemi, Türk edebiyatında edebiyat-ı etfalin/çocuk edebiyatının ayrı bir alan olarak gelişmeye başladığı bir süreci içine alır. Özellikle çocuk dergilerinin yaygınlaşması ile çocuklar için şiirler, hikâyeler, masallar ve fabllar kaleme alınmıştır (Kanter, 2022: 127).

II. Meşrutiyet Dönemi'nde çocuk edebiyatına gösterilen önemin nedeninin "geleceğin gençlerini, yeni rejimin kendilerine emniyet edilecek neslini yetiştirmek endişesi" (Enginün, 2007: 392) meselesinden kaynaklı olduğu söylenebilmektedir. Bu bağlamda, II. Meşrutiyet Dönemi'yle geleceğin büyüklerini yetiştirmek ve geleceğin büyüklerini yetiştirirken yeni ideolojinin/rejimin varlığını sürdürebilme endişesi çocuk edebiyatına yansımaktadır. Bu durum çocuklara ve çocuk eğitime yönelik eserlerde büyük bir artışın yaşanmasına sebep olmuştur. Bu dönemde, çocuk eğitimi üzerine çalışmalar yapan önemli bir isim de Ziya Gökalp'tır. Ziya Gökalp, Türk çocuğunun Türk milletinin kültürüne göre yetiştirilmesi gerektiğini ifade etmektedir (2019: 154). Aynı zamanda Ziya Gökalp, çocuk eğitiminin Türk terbiyesi, İslâm terbiyesi, asır terbiyesi olarak üç kısmından oluşması gerektiğini dile getirmektedir. Bu konuyla

İlgili Ziya Gökalp, babasının dostuyla konuşmaları üzerinden çocuk eğitimi hususunda önemli noktalara değinerek şu ifadeleri kullanmaktadır:

Gençlerimiz bir taraftan Fransızca'yı, diğer taraftan Arabi ve Farisiyi iyi öğrenmeli! Ondan sonra hem garp ilimlerine, hem şark bilgilerine mükemmelen vakıf olmalı! Sonra da, bunların mukayese ve telifiyle milletimizin muhtaç olduğu büyük hakikatleri meydana çıkarmalıdır. İşte, eğer ömrüm vefa ederse, ben Ziya'yı bu surette yetiştirmeye çalışacağım!. Zavallı babacığım, bu sözleri söyledikten sonra bir sene bile yaşayamadı (2018: 179).

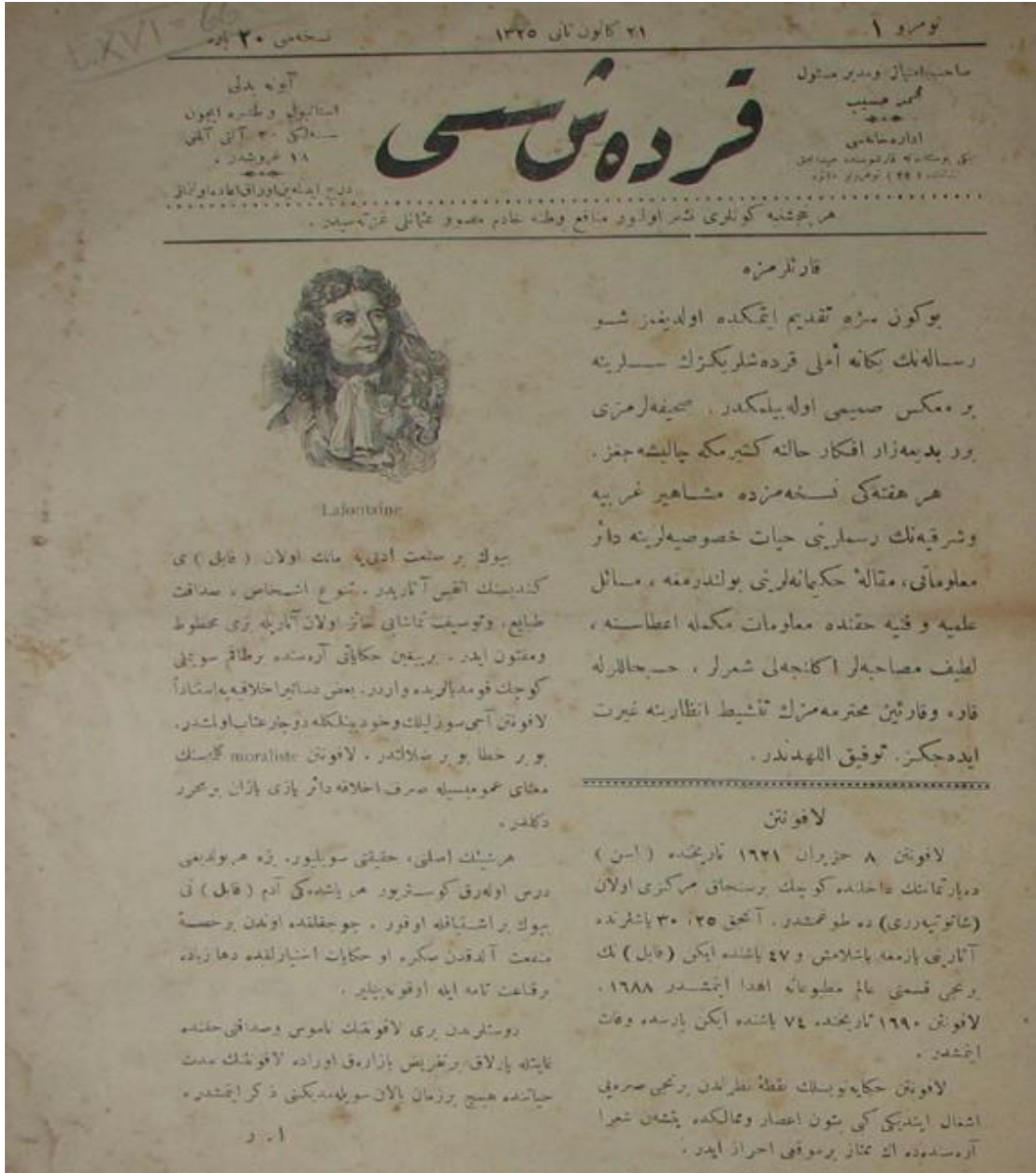
Ömer Seyfettin de Ziya Gökalp gibi çocuğun içinde bulunduğu memleketin dili ve kültürü içinde büyümesi gerekliliğini dile getirmektedir: “Fakat babalar! İşte size hitap ediyorum, biraz vicdanınızı dinleyiniz, adem-i vukuf içinde unuttuğunuz vezaif-i mukaddeseyi derhatır ediniz; evlâtlarınıza memleketimizin, müekkil-i terakki ve itilâmız olan lisanı öğretiniz. Asıl ona atf-ı ehemmiyet ediniz; çünkü lisansız bir insan, anlamayan, anlatamayan bir insan neye benzer bilir misiniz?...” (Ömer Seyfettin, 2020: 194). Ömer Seyfettin ve Ziya Gökalp'ın çocuk eğitimiyle ilgili görüşlerinin II. Meşrutiyet Dönemi çocuk eserlerini ve süreli yayımlarını etkilediği görülmektedir. Bu düşüncelerle bezenen II. Meşrutiyet Dönemi, süreli çocuk yayınları açısından da verimli bir dönem olduğu görülmektedir. Bu dönemde *Musavver Küçük Osmanlı, Mekteblilere Arkadaş, Çocuk Dünyası, Mektebli, Çocuk Duygusu, Türk Yavrusu, Çocuk Bahçesi, Çocuk Dostu, Küçükler Gazetesi, Mini Mini* gibi çocuk dergi ve gazeteleri yayımlanmıştır. Bu çalışmada II. Meşrutiyet Dönemi'nde yayın hayatına atılan *Kardeş Sesi* irdelenecektir. *Kardeş Sesi* 'nde şiir, mensur şiir, hikâye, monolog, bilmece, muhavere, hatıra, makale, biyografi ve fabl türlerin olduğu görülmüştür. Bu itibarla ilk olarak, mecmuasının amacı, genel özellikleri belirtilecek ve daha sonra da dergide yer alan metin türleri incelenecektir.

### 1. Kardeş Sesi Mecmuasının Amacı ve Genel Özellikleri

Çocuk dergileri üzerine geçmişten günümüze çeşitli çalışmalar yapılmış ve listeler hazırlanmıştır. İsmet Kür, 1991 yılında yayımladığı *Türkiye'de Süreli Çocuk Yayınları* adlı eserinde, 23 Temmuz 1908 ve 30 Ekim 1918 yılları arasını kapsayan II. Meşrutiyet Dönemi'nde yayımlanmış 10 çocuk dergisinden bahsetmektedir (1991: 202-361). Öztürk Emiroğlu'nun 1992'de yüksek lisans tezi olan ve daha sonra *Eski Harfli Süreli Çocuk Yayınları* adıyla kitaplaştırılan eserinde II. Meşrutiyet Dönemi'nde 13 dergi incelenmektedir (2020: 87-110). Cüneyd Okay'ın *Eski Harfli Çocuk Dergileri* çalışmasında, II. Meşrutiyet Dönemi, 16 çocuk dergisinin yayımlandığından bahsedilmektedir (1999: 99-148). Ali Gurbetoğlu'nun 2006 yılında doktora tezi olarak hazırladığı *II. Meşrutiyet Döneminde Yayımlanan Çocuk Dergilerinin Eğitim Açısından İncelenmesi (1908-1918)* adlı çalışmasında, II. Meşrutiyet Dönemi'nde 22 çocuk dergisi incelenmektedir (2006: 33-115). Ruhi İnan'ın 2012 yılında yayımlanan *Cumhuriyet Dönemi Çocuk Dergi ve Gazeteleri: Tahlilî Fihrist 1923-1940* adlı doktora tezinde, II. Meşrutiyet Dönemi'nde 16 çocuk dergisinden bahsedilmektedir (2012: 16-17). Bu çalışmalarda yer alan listelerde, *Kardeş Sesi* mecmuası yer almamaktadır. Kardeş Sesi mecmuası, isim olarak ilk defa Meral Alpay'ın çocuk dergileri üzerine hazırladığı listede yer almaktadır (1980: 177). Çocuk dergileri üzerine yapılan diğer çalışmalarda *Kardeş Sesi* mecmuasından bahsedilmemiştir.

*Kardeş Sesi* mecmuası, yapı ve içerik bakımından tam bir çocuk dergisi niteliği taşımaktadır. İçeriğinde şiirler, hikâyeler, bilmeceler, fabl gibi farklı edebî türler barındırmaktadır. Mecmuanın her sayısının bilmecelerle ve resimlerle bezenmesi ve dergide yer alan içerikler göze alındığında mecmuanın çocuk dergisi olduğunu kanıtlayan başka bir unsurdur. 21 Kânunusani 1325 (3 Şubat 1910) tarihinde basın hayatına başlayan *Kardeş Sesi*'nin ilk sayfasında, “Her perşembe günleri neşr olunur menâfi'-i vatana hâdim musavver Osmanlı gazetesidir” ifadesi yer almakta ve mecmua, sekiz sayfadan oluşmaktadır. İmtiyaz

sahibi ve mesul müdürü Mehmed Hasib'dir. İdarehanesi, Yeni Postahane Karşısında Meydancık Hanında (24) Numaralı Daire'dir. Abone bedeli İstanbul ve taşra için seneliği 30, altı aylığı 18 kuruş ve nüshası 20 para olarak belirlenmiştir. Mecmuanın ilk sayfasında "Derc edilmeyen evrak iade olunmaz" ifadesi, sonuncu sayfasında Matbaa-i Hayriye ve Şürekâsı tarafından basıldığına dair ifade mevcuttur. Derginin bilinen son sayısı 11 Şubat 1325 (24 Şubat 1910) tarihli 4. sayısıdır. Mecmuanın sayılarına İslâm Araştırmaları Merkezi (İSAM), Hakkı Tarık Us ve Seyfettin Özege kütüphanelerinden ulaşmak mümkündür. Seyfettin Özege'de mecmuanın sadece 1. sayısı mevcuttur. Diğer iki kütüphanede ise mecmuanın bilinen 4. sayısının tamamı mevcuttur.



*Kardeş Sesi*'nin 21 Kânunusani 1325 (3 Şubat 1910) tarihli 1. sayısının 1. sayfası

Mecmuanın yazar kadrosunda, İsmail Rauf, Mehmed Hamdi, Ömer Hayri, Haşim Nahid, Suad Feyzi, Kemal Nafiz, Nadir Hayri, R. Recai, Mahmud Mesud, Mehmed İhsan gibi isimler yer almaktadır. Bunların dışında imzasız olarak neşredilen iki hikâye, her sayıda imzasız olarak yer alan bilmece, 1. ve 2. sayıda imzasız olarak neşredilen muhavereler, bir imzasız hatıra, Gülle imzasıyla kaleme alınan bir şiir, Zıp Zıp imzasıyla kaleme alınan bir hikâye ve iki

muhavere bulunmaktadır. Ayrıca imzasız olarak neşredilen ilânlar ve açıklamalar bağlamında: 1. sayının 1. sayfasında yer alan “Karilerimize”, 3. sayının 24. sayfasında yer alan “Arz-ı Hâl”, 3. sayının 24. sayfasında yer alan ve roman tefrikasına dair bilgi içeren “Don Kişot” ve 4. sayının 32. sayfasında yer alan “Muhabir-i Aleniye” adlı yazılar, imzalı olarak sadece 3. sayının 18. sayfasında yer alan A(ξ). H. imzalı “Hamış” adlı yazı yer almaktadır. Mecmuada tercüme eserlere de yer verilmiştir. Bu bağlamda E(l). R.’nin Jean-Jacques Rousseau’dan tercüme ettiği “Bir Leyl-i Mukaukib”, İsmail Rauf’un La Fontaine’den tercüme ettiği “Kuvvet – Hak”, imzasız olarak neşredilen “Lutus” ve “Valide ve Çocuk” adlı tercüme yer almaktadır. Daha çok hikâyeler üzerine tercüme yapıldığı görülmektedir. Mecmua görsellerle desteklenmiştir. Bu bağlamda her sayıda “Biraz da Gülelim” başlığı üstünde palyaço görseli, 1. sayıda La Fontaine, 2. sayıda Lev Tolstoy, 3. sayıda Edgar Quinet ve 4. sayıda Anatole France resimleri, kurt ve kuzu, kitap ve dünya küresi, manzara, çiçek, kuş vb. görseller mecmuada yer almaktadır.

Derginin amacı 1. sayıda yer alan “Karilerimize” başlıklı kısa yazıda şöyle belirtilmiştir:

Bugün size takdim etmekte olduğumuz şu risalenin yegâne emeli kardeşlerinizin seslerine bir ma’kes samimi olabilmektir. Sahifelerimizi birer bedî’-a-ı zar-ı efkar haline getirmeye çalışacağız.

Her haftaki nüshamızda meşâhîr-i garbiye ve şarkîyanın resimlerini hayat-ı hususlarına dair malumatı, makale-yi hikemyanelerini bulundurmaya, mesâil-i ilmiyye ve fennî hakkında malumat-ı mükemmele i’tasına, latif musahabeler eğlenceli şiirler, hasebe hallerle kari’ ve kari’-in muhterimizin teşşî-i enzârına gayret edeceğiz. Tevfik Allah’dandır (“Karilerimize”, 1910: 1).

*Kardeş Sesi* mecmuasının amacı, çocukların seslerini yansıtmak, onları eğlendirmek ve eğlendirirken bilgilendirmektir. Mecmuanın amacında vurgulandığı görülen eğlence kelimesinden hareketle eğlenceli muhaverelerin ve hikâyelerin yer aldığı da görülmektedir. *Kardeş Sesi* isminin derginin amacını yansıtmaya açısından uygun görüldüğünü söylemek mümkündür. Mecmuanın içeriği, hem çocukları hem de Sultanî ve İdadî mekteplerini kapsayan bir yapıdadır. Mecmuanın 1. sayısının ilk iki sayfasında, derginin çıkış amacı, La Fontaine’nin biyografisi ve bir manzum fablının tercümesi yer almaktadır. Aynı sayının üçüncü sayfasındaysa Mehmed İhsan’ın “Mekteblerimiz ve Ahlak” başlıklı yazısında çocukların eğitiminin gazeteler ve kitaplardan ziyade asıl mekteplerde verilebileceğini vurgulamakta ve vatanın ilerlemesinin yolunun mekteplerden geçtiğini ifade etmektedir: “Bu vazifeyi, gazetelerimizle, kitaplarımızla, tiyatrolarımızla îfâ etmeye çalışmalıyız. Lakin yalnız bunlar kafi değildir. Evlat-ı vatan için en müessir terbiye-i ahlakiye mekteplerde verilebilir” (Mehmed İhsan, 1910: 3). Bu yazı bağlamında ve mecmuanın amacı doğrultusunda düşünüldüğünde *Kardeş Sesi* mecmuası, mektepte verilen eğitimin yanı sıra dergide çıkan yazılarla hem eğlendirmeyi hem de çocuk eğitimini destekler niteliktedir.

## 2. Mecmuada Yayımlanan Eserlerin İncelenmesi

*Kardeş Sesi* mecmuası ilk olarak 3 Şubat 1910 (21 Kânunusani 1325) Perşembe günü yayımlanmıştır. Mecmuanın bilinen son sayısı 11 Şubat 1325 (24 Şubat 1910) Perşembe günü tarihli 4. sayıdır. *Kardeş Sesi* mecmuasının bu dört sayısında yer alan eserler, konu ve tür bakımından incelenecektir. Bu bağlamda mecmuada yer alan şiirler, mensur şiirler, hikâyeler, monologlar, bilmece, muhavereler, hatıralar, makaleler, biyografiler ve fabl incelemeye tabi tutulacaktır.

### 2.1. Şiirler

*Kardeş Sesi* mecmuasında dört sayıda toplam sekiz şiir yayımlanmıştır. Bu şiirler, İsmail Rauf’un “Eski Hisar” ve “Kedime”, M. Hamdi/Mehmed Hamdi’nin “Muktebes Bir Hayal” ve “İstifham-ı Müştekiyane” (1910c: 28), Ömer Hayri’nin “Hitab-ı Mutecellidâne” (1910c: 28) ve “Telhîf” (1910c: 20) Salahaddin’in “Bir Kitabe” (1910: 13) ve Gülle imzalı “Kendi Fikrim” (1910: 32) adlı eserlerdir. Dergide yer alan “Bir Kitabe”, “İstifham-ı

Müştekiyane”, “Hitab-ı Mutecellidâne” ve “Telhîf” başlıklı şiirlerde, kişinin iç dünyasını ve hüznü okuyucu aktarılmak istenmiştir. Mecmuanın 1. sayısında yer alan M. Hamdi'nin kaleme aldığı “Muktebes Bir Hayal” adlı şiirde hüznü bir kişinin tasviri şöyle yapılmaktadır:

Geçiyordu yolun kenarında  
Pek hazindi hırram ve reftârı  
Mütecellî renk-i isfîrârında  
Mani-yi süzüş dil-i efkârı  
Kaçıyor hay u huyu âlemden  
Anı sandımdı ah hayalet ben (M. Hamdi, 1910: 4).

Bu şiirde hüznü bir kişinin yol kenarında gürültüden ve hayattan uzaklaşmış, belki bir yaşlının, gencin veya çocuğun hayattan tamamen uzaklaşmış bir hâldeki durumu tasvir edilmektedir. Şair bu kişiye acıklı bir şekilde bakmakta ve okura kişinin hüznünü yansıtmaya çalışmaktadır.

Mecmuanın 2. sayısında yer alan İsmail Rauf'un kaleme aldığı, İzmit Körfezi sahilinde on beş haneli bir köyceğiz dipnotuyla yayımlanan, “Eski Hisar” adlı şiirde köyün ve tabiatın tasviri şöyle yapılmaktadır:

Önümde işte deniz çalkalanır... Durur bazen;  
Solumda bir sıra kale, yıkık eski hisar.  
On altı ev bulamazsın bütün köyü saysan:  
– Çamurla, taşlarla örülmüş, küçük harap yollar  
Çıkar sabahları erken sedefli sahilde  
Tulû'yu seyrededim, karşı dağlar üstünden  
Bayırda bir ağacın sâye-dâr zîrinde  
(...)  
Küçük bir ev ikimiz biz karîn-i mahviyyet,  
Ninemle burada kalıp.. Sonra ölmek isterdim (İsmail Rauf, 1910a: 12).

Bu şiirde İzmit'te yer alan Eski Hisar köyünün tasviri üzerinden sıcak bir aile ortamı oluşturulmuştur. Küçük bir ev ve ninesiyle kalan bir kişinin/çocuğunun o aile ortamının ölmek isteyecek kadar çok sürdürme isteği işlenmiştir. Köyün küçüklüğü ve harap hâline rağmen kişi o tabiatı ve köyü ölünceye kadar yaşayacak kadar çok sevmektedir.

İsmail Rauf'un 2. sayıda yayımladığı “Kedime” adlı şiirde kişinin evcil hayvanına olan sevgisi şöyle anlatılmaktadır:

Darılma öyle güzel çehreni çatıp kaçma  
Darılma; gönlüme firkatle yaralar açma  
Darılma kalbimi incitme neşemi kırma  
Darılma gönlümü hier ateşiyle yandırma  
Bilir misin seni ömrüm kadar hemân severim  
Sen olmasan bu karanlık hayatı terk ederim  
Semaî maî güzel gözlerin gözümde tüter  
Brakmıyor o bakışlar dilimde dūd-ı keder  
O tüylerin daha nermin güzel ipekten de  
O kuyruğun ne kadar şairane nâzende  
Bıyıkların ki verir vechine zılâl-ı gurur  
Bütün necâbet-i aslin 'ayân beyan manzûr  
O pembe ağzın hemân bir küçük sedef kutusu  
Sedefli incilerin mev'id-i telâkîsi  
“Miyav”ların ki birer nağme-i nevâzişdir  
Zavallı gönlüme aşk ü muhabbet hissi verir  
Darılma gel kucağımda mırıltılarla uyu  
O nazlı cismine versin biraz sükûn-ı uyku  
Darılma gel sana olsun feda ne istersen  
Bebeklerim bile yok gözde, her şey her şey sen! (İsmail Rauf, 1910b: 13).

Şiirde, kişi kedisine seslenmektedir. Kedisine verdiği değeri, önemi dile getirmektedir. Kedisini için her şeyi feda etmekten çekinmeyeceğini ifade etmektedir. Aynı zamanda şiirde, kedinin tasviri yapılmakta kedi, mâî gözlü, nermin tüylü, pembe ağızlı olarak tasvir edilmiştir.

*Kardeş Sesi* mecmuasında şiirler çocuklara ve gençlere hitap etmektedir. İsmail Rauf'un kaleme aldığı şiirlerin çocuklar için kaleme alındığı ve bu yaş grubuna uygun içerikler sunduğu görülmektedir. Fakat diğer şiirler, çocuklardan ziyade gençlere yöneliktir.

## 2.2. Mensur Şiirler

*Kardeş Sesi* mecmuasında toplam üç mensur şiir yayımlanmıştır. Bu mensur şiirler Suad Feyzi, A(Ğ). Kazım ve Haşim Nahid imzası taşımaktadır. Mecmuanın 1. sayısında yayımlanan Suad Feyzi'nin "Küçük Sefil" adlı mensur şiirinde sokakta yaşama tutunmaya çalışan bir kişi ele alınmaktadır: "Düşünüyordum ki, bir validenin yadigâr-ı hayatı olan şu sefil belki iki dakikalık bir zevkten sonra istenmeyerek, istenmeyerek kanlı ellerle kundak içerisinde sokaklara çamurlar içerisine atıldı" (Suad Feyzi, 1910ç: 5). Suad Feyzi'nin "Küçük Sefil" adlı mensur şiirinde, bu sefil hayatı acı gözler üzerinden okura tasvir edilerek, çocukla empati kurulması istenmiştir:

Şahıs muzlim kaba bir sesle:

Kalk başka yerde git yat. Diye söyleniyordu. Ve artık küçük sefil bir eli gözünde bir eli sarkan yırtık pantolonunda olduğu halde sendeleye sendeleye oradaki sokağa saptı. Ben kararmış gözlerimle hiçbir yeri görmeyerek bir karanlık bir siyahlık içerisine yuvarlanacakmışım gibi adımlarımı muhterizâne atıp kaçarken belki o yine bir gazinonun mermer taşları, yahut bir evin taş merdivenleri veyahut da çamurlu kaldırımlar üzerinde biraz istirahat etmeye biraz nefes almaya gidiyordu (Suad Feyzi, 1910ç: 5).

Yazar, hayatın acı sahneleri göz önüne sererek bu acıları çeken ve yaşayan insanlara karşı duyarlı olmayı ve bu hayatı yaşayabilecek olma ihtimali göz önünde bulundurarak bu insanlara karşı okurda bir empati uyandırmak istemiştir. A. Kazım "Şeb-i Bûylar" ve "Menekşe Ölümleri" adlı mensur şiirlerinde tabiat öne çıkmaktadır (A. Kazım, 1910b: 29). "Menekşe Ölümleri" adlı mensure de farklı olarak, menekşelerin ölümleri insanların ölümlerine benzetilmiştir (A. Kazım, 1910a: 14).

Mecmuanın 3. sayısında yer alan Haşim Nahid'in "Hilal" adlı mensuresinde, tabiat üzerinden şanlı bayrağımızın sembolü olan hilalin ve kanlarla boyanmış bayrağımızın tasviri yapılmıştır:

Birdenbire ayağıma çarpan bir taşın sadme-i ihtilâliyle ufuktan ayrılarak yerlere düşen gözlerime her taraf kan içinde göründü, bu umumi raşâşe-i hûnîne mâî ufuklarda gark olmuştu: Kan, kan, kan...

Sadr-ı hûnîn asumane rezk olunmuştur ve (ay, yıldızlı) bayrakların altında; her zaman yeniçeri kıyafethanesinde nazr-ı dikkatimi celb eden mehîb bir cehreyle sarıklı, sorguçlu bir kahraman belirdi, iki levha-ı âhenîn sademat-ı tarâk engizle sarsılan dudakları kan, ateş, yıldırım püskürerek söyleniyordu:

– O mâî bandırayı Girit'ten kaldıracağım ve bu mâî rengi safha-ı kainattan silmek için eğer icap ederse bütün mâî ufukları kızıl kanlara boyarım! (Haşim Nahid, 1910: 19).

Mensur şiirde, Girit'in kaybedilmesinden dolayı üzüntü dile getirilmektedir. Mensurede Girit'in geri alınması ve intikam için her şeyi feda etmeye hazır bir vatansever, Osmanlı'yı eski günlerine kavuşturmak için herkesin tüm fedakarlıkları göze alması gerektiğini ifade etmektedir.

Mensur şiirlerde çocukların, gençlerin veya büyüklerin bir kişinin yaşadığı zorluklara, bir kişinin düşüncelerini okurunda hissetmesi ve onunla empati kurmayı amaçlamanın yanı sıra

“Hilal” adlı mensur şiirde olduğu gibi vatan için her şeyin feda edilmesinin gerekliliği de öğütlenmiştir.

### 2.3. Hikâyeler

*Kardeş Sesi* mecmuasında dört sayıda toplam yedi hikâyeye yayımlanmıştır. Hikâyelerin içerisinde tercüme hikâyeler de yer almaktadır. Fehmi Munir'in “Karar-ı İzdivaç” (1910: 29), İsmail Rauf'un “Elvâh-ı Hayattan” (1910c: 30-31), M. H.'nin “Bir Köylünün Safahât Hayatından Bir Parça”, Suad Feyzi'nin “Anneli Ziyaret” ve Zıp Zıp'ın “Dursun'un Hediyesi” adlı imzalı ve imzasız olarak iki tercüme “Lutus” (1910: 21) ve “Valide ve Çocuk” (1910: 11) hikâyeleri yer almaktadır. Mecmuanın 2. sayısında yer alan Suad Feyzi'nin “Anneli Ziyaret” adlı hikâyesinde iki kardeşin annelerinin ölümüyle birlikte duydukları acı şöyle tasvir edilmektedir:

Aradan bir hafta geçmişti hâlâ evin içinde bir ye's bir matem havası sürükleniyordu. İki kardeş bazen birbirleriyle buluşarak evin bir köşesine çekiliyorlar ve orada için için ağlıyorlardı. Bazen bir küçük mendilin gözükmesi bir çift terliğin meydana çıkması a... Annemizin mendili... A... Bak annemizin terliği diye iki kardeşin baş başa vererek hıçkırığa hıçkırığa ağlamalarına sebep oluyordu (Suad Feyzi, 1910a: 15).

Babalarından her zaman sevgi gören iki kardeşin akıllarında her zaman anneleri vardır. Zamanın akışı bu durumu çok değiştirmemektedir. Babaları elinden gelen sevgiyi çocuklarına gösterse de bir anne şefkatinin yerini dolduramamaktadır: “Yavrularının ikisinin de ellerinden tutarken ağır ağır kabristandan çıkarken Naciye: Beybaba annem bu akşam da kimsesiz, yalnız kalacak değil mi? Diyordu” (Suad Feyzi, 1910a: 15). Bu hikâyede çocukların ölüm karşısındaki düşünceleri göze çarpılmaktadır. Naciye'nin “annem bu akşam da kimsesi, yalnız kalacak”, ifadesi annesinin ölümünü kabullenmeyişi ve ölüme bakış açısının yetişkin bireylerden farklılığı göze çarpılmaktadır.

Mecmuanın 2. sayısında yer alan Zıp Zıp imzalı “Dursun'un Hediyesi” adlı hikâyede Dursun halasına gitmeden önce bir hediye almak ister. Bir antikacı dükkana uğrar ve her şeyin çok pahalı olduğunu görür. Dursun dükkandan kırık bir vazoya alarak ve vazoyu epeyce paketleyerek halasının yanına gider. Büyük bir sevinçle karşılanan Dursun'un halasına kırık vazoyu hediye eder:

Son derece memnuniyetle kabul olundu. Ve kendisine gayet ağır bir vazoyu hediye olarak aldığını söyledi. Tam bu zaman hizmetçi bir sandık getirdi. Ma'hûd hediye büyük nezaket ile açıldı. Dikkat ediniz gayetle incedir. Kırılabilir. Demekten Dursun çekinmedi uşak sandığı aradı taradı Dursun'un tacizi üzerine ne görsün felaket!!dir.

Vazonun parçaları ayrı ayrı kağıtlara sarılmıştı. İhtiyar halası kızdı. Dursun'u kapı dışarı etti. Dursun kendi kendine:

– Yazık bu eşek herif böyle yapmaydı. Halama güzel bir hediye vermek istediğimi inbât etmiş olacaktım (Zıp Zıp, 1910a: 16).

Bu hikâyede Dursun halasının güvenini ve sevgisini kullanmayı amaçlamış ve sonuçlarına katlanmıştır. Halası Dursun'u karşılıksız sevmektedir. Dursun yalanın ve hatasının cezasını kapı dışarı edilerek ödemiştir.

Mecmuanın 4. sayısında yer alan İsmail Rauf'un “Elvâh-ı Hayattan” adlı hikâyesinde, sarhoş ve dolandırıcı bir babanın ailenin çektiği acıların ve üzüntülerin sebebi tasvir edilmektedir:

– Anne babam ne vakit gelecek karnım çok acıktı.

Dedi. Kadın odasının karanlığına dalgın dalgın rikkatli bir sesle:

– Yavrum azıcık daha sabret şimdi gelir...

Cevabını verdi. Yavaşça kalktı. Hücreden şem'eli bir kibrit alarak lambayı yaktı. Biraz daha durdular. Saat hırıldayarak ikiye çaldı. Çocuk yine sordu:

– Anne, babam bu akşam yine gelmeyecek mi?

– Gelir. Yavrurum... Şimdi gelir...

– Karnım ne kadar açıktı bilsen... Sanki içimde bir böcek var da etlerimi yiyor zannediyorum.

(...)

Çocuk kapının eşiğinde bekledi. Kadın köşe başındaki bakkala gitti. Bakkal, kadını görünce yüzünü ekşiterek kendi kendine: Bizim sarhoş müşterinin karısı... Fakat yağma yok.. Kocasının dolandırdığı yeter. Diye mırıldandı.. (İsmail Rauf, 1910c: 30-31).

Kadın çocuğuna yemek alabilmek için çocuğun doğumunda takılan bir altını bakkala vererek yiyecek alır. Gece bekleyişe rağmen sarhoş olarak tasvir edilen baba eve uğramaz. Hikâye şu çarpıcı ifadeyle ve bekleyişle sona erer:

Validesi yine pencerenin önünde, başında örtüsü Kuran-ı Kerim okuyordu. Ortada seccade ucu kıvrılmış duruyordu. Yavrucak yine sordu:

– Anne hala babamı mı bekliyorsun? (İsmail Rauf, 1910c: 31).

Ailesini terk etmiş, çocuğunu ve eşini düşünmeyen bir babanın aileye getirdiği hüznün çocuğun bakış açısı üzerinden dile getirilmiştir.

Mecmuanın 3. ve 4. sayılarında yer alan M. H. imzalı “Bir Köylünün Safahât Hayatından Bir Parça” adlı hikâyede, köy yaşamının zorlukları dile getirilmiştir. Ahmed sekiz yaşındayken ailenin öküzleri, eşkıyalar tarafından el konulur (M. H., 1910a: 23). Aile zorlukla 500 kuruşa bir çift öküz alırlar. Aile köyde tarlada çalışarak zorlukla boğuşarak yaşamlarını sürdürürler. Mecmuanın 4. sayısı ile hikâye yönünü Ahmed’e çevirir. Ahmed bu yaşamla ilgili şu soruları ve varlık nedenini arar: “Yine gelecek bu toprağı yaracak; her gün böyle olacak nihayet bir gün ölecekler. Yine yerlerine başkası alacak... Acaba kendisi ne idi, ne olacaktı. Hep öyle değil mi? O halde, o halde kendisi niçin bütün acıları; bütün sefaletleri hissetmeye; anlamaya mahkum olarak yaratılmıştı?” (M. H., 1910b: 31). Hikâye Ahmed’in bu sorgulamalı üzerine kurgulanmıştır. Acı ve sefalet içinde sürüklenmenin gerekliliğinin ve nedenini Ahmed sürekli sorgular bir hâldedir. Hikâye 4. sayıda tamamlanmamıştır ve mabadi var ifadesi yer almaktadır.

*Kardeş Sesi* mecmuasında hikâyeler genellikle çocuklara olmak üzere gençlere ve büyüklere de hitap etmektedir. Hikâyelerde çocukların hüznü hayata öykülerinden parçalara ağırlık verilmiştir. Dursun’un Hediyesi adlı hikâyenin temel amacı ders vermektir. Hikâyelerde ön plana çıkan özellikle hikâyelerin çocuk bakış açısı üzerinden kurgulanmış olmasıdır. Çocuklar hikâyelerde uzaktan bir seyirci değil de birer kahraman olarak yer almaktadır.

## 2.4. Monologlar

*Kardeş Sesi* mecmuasında toplam dört monolog yayımlanmıştır. Bu monologlar Kemal Nafiz ve Nadir Hayri tarafından kaleme alınmıştır. Kemal Nafiz’in 1. sayıda yer alan “Dokuz Yaşında Bir Kız Çocuğu Tarafından” adlı monoloğu bir kızın başından geçen küçük bir olay anlatılmaktadır. Monoloğun başında utangaç ve heyecanlı olduğu ifade edilen kızın başından geçen olay şöyle anlatılmaktadır:

– A. Kız nedir? Simsiyah olmuşsun yüzünü nereden boyadın? Der dermez aklım başıma geldi. Dur bir gidip demin yüzümü sildiğim bize bakayım. Ne bakarsın? (...) Halbuki bir saat evvel ağabeyim yere mürekkep dökmüş de beybabam görmesin diye o bez ile silip atmış ben de onunla yüzümü silince tabii simsiyah olmuş (Kemal Nafiz, 1910: 7).

Bu durum aslı daha sonra anlaşılmış ve hatanın ağabeyde olduğu fark edilmiş ve hatalı ağabey cezalandırılmıştır:

Ağabeyimin mürekkep sildiği ben beybabamın gecelik entarisiymiş gece beybabam entarisini aradığı zaman köşeye yumak gibi atılmış mürekkepli görünce ağabeyimi bir güzel ağırladı.

– Oh olsun Gündüz bana çıkışıyordu değil mi? (Kemal Nafiz, 1910: 7).

2. sayıda yer alan Nadir Hayri'nin kaleme aldığı “Hocamın Defteri” adlı monoloğun başlık kısmına on bir on iki yaşlarında mektepli bir çocuk tarafından ifadesi yer almaktadır. Monologda hocanın defterinin bütün sınıf arkadaşların defteri olduğunu dile getirir. 17 Abdürrahim isimli öğrencinin başından geçenler monologda dile getirilmiştir:

– 17 Abdürrahim bendeniz.

Sözümü henüz ikmal etmiş idim ki odanın içinde bir top patladı zannettim mümeyyiz: – O, siz arkadaşınıza 3 Kanunuevvelde yalancı demişsiniz. Demez mi? Bilseniz ne hale geldim, mümkün değil tarif edemem (Nadir Hayri, 1910a: 14).

Daha sonra hatalı olmadığı anlaşılan Abdürrahim başarılarıyla birlikte ödüllendirilmiştir:

İmtihan odasından çıkardılar hocam da beraber çıktı. Beni susturmak için çalışıyordu. Bense inadıma yine ağlıyordun.

İki saat sonra gayet parlak suratta imtihanımı verdim. Ve birinci oldum.

Arkadaşlarım birinciliği ağlamakla kazandın diyorlardı ama vah iftira (Nadir Hayri, 1910a: 14).

4. sayıda yer alan Nadir Hayri'nin diğer bir monoloğu olan “Muallimi Boykot” adlı monoloğun başlığın altında, on bir, on iki yaşlarında mektepli bir çocuk tarafından, arkadaşlarına, ifadesi yer almaktadır. Monologda bir öğrencinin hocasıyla başından geçen bir olay anlatılmıştır:

Geçen gün derste beni kızdıracak bir vaka oldu. Bakınız haksız mıyım Türkçe muallimi dörder dörder derse kaldırıyordu. Beni üç tembelle beraber tahtaya çağırılmaz mı? Ben de hiddetlendim Allah bilir ya gücüme gitti. Cevap vermeye niyet ettim. Öyle ya beni o tembeller ile beraber niçin derse kaldırdı? Ne sorduysa cevap verdim. Ne sorduysa cevap vermedim. İsim neye derler? Dedi sustum. Sınıfa sordu esnedim. Adımı bile sorsaydı yine cevap vermeyecektim. Muallim kendisine gücendiğimi fark etti fakat sebebini anlamamış oldu ki şaşkın şaşkın yüzüme bakmaya başladı (Nadir Hayri, 1910c: 30).

Monoloğun sonunda muallimle öğrenci barışılır ve öğrenci mutlulukla muallimin verdiği ödevleri hazırlamaya konulur:

Biraz sonra dersimiz vardı, derste bana artık barıştık değil mi? Demez mi kızardım, kaldım. Cevap veremedim. Sizinle bu kadar konuştuğum yeter. Muallimle barıştık, şimdi hakikaten memnunum bu andan itibaren boykotajı ref' ettim. İcap ederse başka. Yarın için bir çok vazife vermişti. Gideyim şunları gayet güzel bir surette hazırlayayım (Nadir Hayri, 1910c: 30).

Öğrenci dilinden muallimle yaşadığı bir olay monologda dile getirilmiş ve bu olay ve sorun öğrencinin ve muallimin çabalarıyla çözüme kavuşmuştur. Nadir Hayri'nin “Muavinin Fikri” adlı monoloğu, genç bir mektep müdürü muavini tarafından, ifadesiyle yayımlanmıştır. Bir tarih muallimin diğer muallimlerle başından geçen olaylar monologda konu edinmiştir (Nadir Hayri, 1910b: 22).

Monologlar çoğunlukla çocukların ağızından ve çocukların bakış açısıyla ele alınmış ve konular da bu bağlamda işlenmiştir. Bu açıdan monologların çoğunlukla hedef kitlesinin çocuklar olduğunu söylemek mümkündür.

## 2.5. Fabl

*Kardeş Sesi* mecmuasında dört sayıda bir fabl yayımlanmıştır. Bu fabl La Fontaine'den tercüme edilmiş ve manzum şekilde yazılmıştır. 1. sayıda yer alan ve İsmail Rauf'un çevirisiyle yayımlanan bu fabl, "Kuvvet - Hak" başlığını taşımaktadır:

Bütün bu felsefeler, vaatler yalandır hep,  
Cihana hakim olan daima o... Kuvvettir.  
Nasıl mı?... Dinleyiniz.  
Şu fikrayı o zaman fikrimi kabul ediniz:  
Nasılsa bir kuzu bir gün -hikâye eskicedir-  
Çıkıp yavaşça ağıldan yakındaki derenin  
İner kenarına teskin için hararetini.  
Fakat büyük bir gaflet!  
Sağındaki çalıdan hışır hışır ederek  
Uzun bacaklı. Siyah tüylü, yırtıcı bir kurt  
Çıkar gelir, kuzuya hışım ile nazar ederek.  
Ki koşturan onu açlıktan böyle etrafa..  
– Bu sizdeki ne akıldır, nasıl cesarettir?  
Bulandırıp suyumu, ettiniz beni tahkir!  
(...)  
Nasıl bulandırmayayım ben kalan suyu sizden!.  
– Evet bulandırıyor sun! Uzatma pek kısa kes?  
Kabahatin bu kadar olsa belki affederim;  
Fakat geçen sene de eyledin beni tahkir.  
(...)  
Ve şimdi emrediyorsun bir sedâ-yı vicdanına  
O eski yaraların intikamını alayım.  
Bu son sözle, zaman vermeden cevaba bile,  
Sürükledi kuzuyu ormanın derinliklerine (İsmail Rauf, 1910d: 2).

Bu fabl, kuzu ile kurdun dere kenarında karşılaşması ve karşılıklı konuşmaları üzerinden kurgulanmıştır. Fabлда gücü ve kuvveti temsil eden siyah kurdun, bir kuzuyu sözünü bile dinlemeden güçle öldürmesi ele alınmıştır. Kuzunun haklı olmasının güçsüz olduğu için bir öneminin olmadığı fabлда konu edinmiştir. Kuzunun beyaz ve kurdun siyah oluşu fablın da zıtlıklar üzerinden kurgulandığını göstermektedir. Ayrıca mecmuada fablın sol üstünde bir kurdun ve bir kuzunun resmi yer almaktadır.

## 2.6. Bilmeceler

*Kardeş Sesi* mecmuasında dört sayının her birinde bilmece yer almıştır. Bilmece bölümü mecmuanın son sayfasında ve mecmuanın sonunda, bilmece kuponu yer almaktadır. İmzasız olarak 1. sayıda şu iki bilmece yer almaktadır: "1-En sonra mantikî olan yıldız hangisidir? 2-Yükte hafif pahada ağır oyuncak nedir?" ("Bilmece", 1910: 8). Birinci bilmecenin cevabı "hakan-ı mahlû'n yıldızı" olarak ikinci bilmecenin cevabı "balon" olarak verilmiştir ("Geçen Haftaki Bilmecelerimizin Suret-i Hâli", 1910a: 16). İmzasız olarak 2. sayıda şu iki bilmece yer almaktadır: "1-) Bir nokta ilavesiyle meyve olan renk hangisidir? 2-) Nısf ile rub'u kırk beş eden adet hangi adettir?" ("Bilmecelerimiz", 1910: 16). Birinci bilmecenin cevabı, "mor - muz" ikinci bilmecenin cevabı "60" olarak verilmiştir ("Geçen Haftaki Bilmecelerimizin Suret-i Hâli", 1910b: 24). İmzasız olarak 3. sayıda şu bilmeceler yer almaktadır: "1-) Bir harf ile akvâmdan biri olan rakam hangisidir?" ("Bilmecemiz", 1910: 24). "Hanımefendilere Bilmecemiz" başlığı altında "levâzımât-ı beytiyeden birisine bir harf ilave ediniz ki hülyâtımızdan biri husule gelsin" ("Hanımefendilere Bilmecemiz", 1910a: 24). Birinci bilmecenin cevabı, "beş, habbeş idi" olarak verilmiştir. İkinci bilmecenin cevabı, "küp, küpe idi" olarak verilmiştir ("Geçen Haftaki Bilmecelerimizin Suret-i Hâli", 1910c: 32). İmzasız

olarak 4. sayıda, “sizi güldüren göz hangisidir” (“Hanımefendilere Bilmecemiz”, 1910b: 32) bilmece yer alsada mecmuanın bilinen 4. sayısı olması nedeniyle cevabına ulaşamamıştır.

Bilmecelerin mükafatları, bilmeceyi en güzel hâl edenler arasında kura ile belirlenmektedir. Cevaplar pazartesi gününe kadar mecmuaya gönderilmelidir. İfadesi yer almaktadır. Bilmeceler, dergi okuyucularını hem aktif hem de bağımlı tutmak gereğiyle mecmuada yer almaktadır.

## 2.7. Muhavereler

*Kardeş Sesi* mecmuasında dört sayının her birinde *Biraz da Gülelim* başlığı altında muhavereler yer almıştır. 1. sayıda, “Sütçü Dekâkinde”, “Madam Hizmetçisine”, “Reis ile Mahkum Arasında”, “Büyükanne ile Torun Arasında”, “Tabâbet İmtihanında” ve “İki Hemşeri Arasında” başlıklarıyla kısa muhavereler yer almıştır. Bu muhavereler çocukları eğlendirecek yapıdadır:

Sütçü Dekâkinde:

– Garson listede rafadan yumurta görüyorum sen bana omlet getiriyorsun.

– Efendim yumurtalar bayat olduğundan ustam omlet yaptı.

(...)

Büyükanne ile Torun Arasında:

Büyükanne – Kızım bir kardeşin olacak

Torun – Ah ne kadar sevindim. Acaba annemin haberi var mı!/? (“Biraz Da Gülelim: Sütçü Dekâkinde”, 1910: 8).

2. sayıda imzasız olarak “Zevce ile Zevce Arasında” (1910: 16) ve “Aile Arasında” (1910: 16) başlıklarıyla muhavereler yer almaktadır. 3. sayıda ise başlıksız olarak ve “Sınıfta” başlığıyla iki muhavere yer almaktadır. Mecmuada ilk defa muhaverelerden sonra yer almış ve kaleme alınan tüm muhaverelerin altına Zıp Zıp imzasına yer verilmiştir.

Sınıfta:

Osman hocasından dışarı çıkmak için izin ister. Hocası izin vermez bir daha ister yine vermez.

– Efendiler. Nakısın nakısa hasıl darbeyi zâid eder. İki menfitten bir musibet çıkar.

Osman hemen yerinden kalkarak koşar sınıfın kapısını açar dışarı çıkarken hocası bağırır:

Nereye gidiyorsun nereye otur.

Hoca efendi şimdi ispat etmediğiniz mi? İki menfitten bir musibet çıkar (Zıp Zıp, 1910b: 24).

4. sayıda da “Doktor Kibar Hastalarından Birine” başlığında bir muhavere yer almaktadır. Bu muhavere de Zıp Zıp imzası yer almaktadır (Zıp Zıp, 1910c: 32).

Muhavereler çocukların eğlenceli vakit geçirmeleri ve üzerine düşünmelerini gerektiren bir tür olarak mecmuada yer almaktadır. Mecmuada bilmecelerle aynı bölümde yer alan muhavereler mecmuanın son sayfalarında bulunmaktadır.

## 2.8. Hatıralar

*Kardeş Sesi* mecmuasında toplam üç hatıra yayımlanmıştır. R. Recai'nin kaleme aldığı “(...) Defterinden Bir Yaprak” adlı yazıda, tarih 11 Kânunusani 325 (24 Ocak 1910) olarak verilmiştir. Bir kişinin iç dünyasının anlatıldığı yazıda, bir içsel bunalım ele alınmıştır (R. Recai, 1910: 22-23). Mecmuada E. R. imzalı “Bir Leyl-i Mukaukib” adlı tercüme yer almaktadır (1910a: 4). 4. sayıda yayımlanan “Hatıra-yı Sabâvet” adlı yazıda, Teşrinievvelin birinci günü olarak bir tarih verilmiştir. Bir mekân üzerinden bir kişinin hatırası okura sunulmuştur:

Yirmi beş sene evvel yine bu zamanda bu muhteşem bahçeden mektebe gitmek için geçiyordu. Kalbi mustarip, biraz mükedderdi. Kitapları sırtında topacı cebinde ağır ağır ilerliyordu. Arkadaşlarını göreceğinden onlarla görüşeceğinden dolayı kalbi büyük bir meserret içinde çırpınıyordu. Onlara birçok şeyler anlatacak ve mukabeleten birçok şeyler dinleyecekti.

(...)

Aynı sema aynı toprak. Fakat yalnız o, yalnız o benim gölgem yok. İşte bundan dolayı artık ben ihtiyarladıkça, artık benim adımlarım. Siyah bir hafireye doğru kaydıkça ben istemiyor, istemiyordum. Yalnız avdet, eski hayata, hayat-ı sabâvet advet... (“Hatıra-yı Sabâvet”, 1910: 27).

Bu yazının üstünde çantasıyla mektebe doğru giden bir genç resmedilmiştir. Mecmualarda yer verilen bu hatıralarda kişilerin iç dünyaları ön plana çıkmaktadır. O andaki duygu ve düşünceleri hatıralara dönmelerine olanak sağlamıştır.

## 2.9. Makaleler

*Kardeş Sesi* mecmuasında dört sayıda toplam yedi makale yayımlanmıştır. Bu makaleler, İsmail Rauf, Mahmud Mesud, Mehmed Arif, Mehmed Hamdi, Mehmed İhsan ve Ömer Hayri tarafından kaleme alınmıştır. Mehmed İhsan “Mekteblerimiz ve Ahlak” başlıklı yazısında, çocukların eğitiminin asıl mekteplerde verilebileceğini vurgulamaktadır (Mehmed İhsan, 1910: 3). Mehmed Arif’in 1. sayıda yayımlanan “Mekteblerimizde Fransızca” adlı yazısında, mekteplerde verilen Fransızca eğitimiyle ilgili şu ifadeler yer almaktadır: “Bugün bahsedeceğimiz nakisada mekteplerimizde lisan tahsilinin ve bilhassa bizim için asr-ı hazırda elzem olan Fransızca tedrisatının pek faidesiz ve belki darbeli bir tarzda cereyanıdır” (Mehmed Arif, 1910: 3). İfadesinden hareketle Mehmed Arif, mekteplerde Fransızca lisanı cereyanının devamının takdirinde öğrencilere ve cemiyetlere zararlı olacağı ifade edilmiştir: “Bütün Osmanlı gençlerinin, şayan-ı vatanın saf-ı masum dimağlarından, rakîk kalplerinin en derin ve samimi köşelerinden yükselen âvâze temenniyatı mekteplerimizde işte” (Mehmed Arif, 1910: 6). Makalede bu durumun düzeltilmesi ve mekteplerin ıslahı talep edilmiştir.

İsmail Rauf imzalı, “Konferans” adlı yazı 11 yaşında bir çocuk diliyle yazılmıştır ve gökyüzü, Halley Kuyrukluyıldızı, Ay ve Güneş gibi konulardan bahsedilmektedir (İsmail Rauf, 1910ç: 7-8). Mehmed Hamdi’nin kaleme aldığı “Felsefenin Ruh-ı Akvama Tesiri ve Bizde Suret-i Telakki” (1910b: 26-27) ve “Usul-u Tedrisat ve Sanat-ı Talim” (1910a: 18-19) adlı iki makale bulunmaktadır. Mehmed Hamdi’nin kaleme aldığı 4. sayıda yer alan “Felsefenin Ruh-ı Akvama Tesiri ve Bizde Suret-i Telakki” adlı yazıda felsefenin bireye, ruha ve topluma etkisi dile getirilmiş ve şu sonuca ulaşılmıştır:

Elhâsıl felsefe fikri beşerin bir seyahat-i ulviyesidir ki onu rehber-i harekât ittihâz eden fert, millet, ulvîyattan, suflîyâttan makâsîd âlîye istinbât ederek cihâd-ı hayatında daima galip, daima hakim olur.

Tabiat, mâverâ-yı tabiat, insaniyet-i mütefekkiye için saha-ı tetkik temaşa-gah-ı ulviyedir. Ümit ediniz ki bu millette büyük dehalarını enzâr-ı cihana arz ederek neşve-i füyûzât ile biraz hande-nak olur (Mehmed Hamdi, 1910b: 27).

Mehmed Hamdi’nin kaleme aldığı ve 3. sayıda yer alan “Usul-u Tedrisat ve Sanat-ı Talim” adlı makaledeyse mekteplerde verilen eğitime karşı bir eleştiri dile getirerek muallimlerin sanat eğitimine de yönelik bir anlayış benimsemesi gerekliliğini, mektepler, sınıflar bir milletin ikbalidir, ifadesinden hareketle şöyle dile getirilmektedir: “Muallim olacak zât, nazariyatından ziyade alışmış bir dimağa mâlik, selâmet-i fikri, nezaket hissi, nazâhat-i lisan, şefkat-i kalp, rikkat-i ruh gibi mezâyâ-yı câmi’ bir timsâl-i fazîlet olmalıdır” (Mehmed Hamdi, 1910a: 19). Yazar, çocuklarının hissi sanıldığından daha hassas ve ruhları kalpleri ince olduğunu belirterek vatanın geleceği olan bu çocukların eğitiminde muallimlerin dikkatli olması gerektiğini de vurgulamaktadır.

Ömer Hayri'nin 2. sayıdan itibaren yayımlanan “Ne Fikirde Bulunalım?” adlı yazı dizisi yer almaktadır (Ömer Hayri, 1910a: 9). Ömer Hayri'nin “Ne Fikirde Bulunalım?” adlı yazı dizisinde (Ömer Hayri, 1910b: 17-18). Tolstoy, Edgar Quinet, Anatole France resimleri yer almaktadır. 4. sayıda, “Ne Fikirde Bulunalım?” adlı yazının hemen altında dipnot şeklinde (Ömer Hayri, 1910d: 25), “Gelecek haftaki nüshada şair muhterem Nef'î'nin resimle hayat-ı edebiyesi derc olunacak”, ifadesi göze çarpmaktadır.

## 2.10. Biyografiler

*Kardeş Sesi* mecmuasında toplam üç biyografi yayımlanmıştır. Bu biyografilerden ilki ve hacim olarak da en uzununu E(1). R. imzalı La Fontaine biyografisidir (1910b: 1). 2. sayıda Lev Tolstoy'un kısa biyografisine yer verilmiştir (Suad Feyzi 1910b: 11). 3. sayıda Edgar Quinet'in resmi bulunmakla birlikte biyografisi yer almamaktadır. 4. sayıda Anatole France'nin kısa biyografisi yer almaktadır (Suad Feyzi, 1910c: 27).

## Sonuç

*Kardeş Sesi* mecmuası, 21 Kânunusani 1325 (3 Şubat 1910) tarihinde yayımlanmaya başlamış ve derginin bilinen son sayısı 11 Şubat 1325 (24 Şubat 1910) tarihli 4. sayısı ile basın hayatından çekilmiştir. Mecmua hem çocukları hem de Sultanî ve İdadî mekteplerini kapsayan bir yapıdadır. *Kardeş Sesi* mecmuası yapı ve içerik bakımından bir çocuk dergisi niteliğindedir. İçeriğinde şiirler, hikâyeler, bilmeceler, fabl gibi farklı edebî türler barındırmaktadır. Her sayısında bilmecelere yer verilmesi, resimlerle süslenmesi ve içeriği göz önüne alındığında, mecmuanın bir çocuk dergisi olduğu kanısına varılmaktadır. II. Meşrutiyet Dönemi'nde yayımlanan diğer çocuk dergilerine göre *Kardeş Sesi* mecmuasında reklamlara yer verilmemiş olması dikkat çekicidir. Ayrıca mecmuanın 3. sayısının 24. sayfasında *Don Kişot* romanının tefrika edileceğinin duyurulması derginin aslında uzun soluklu olarak düşünüldüğünün bir göstergesidir.

Mecmuanın amacı doğrultusunda, çocukları ve mekteplileri hem eğlendirmek hem de bilgilendirmek amacıyla son sayfada güldürücü ve düşündürücü muhaverelere yer verilmiştir. Ayrıca mecmuada yer alan bilmecelere cevap gönderen okurların kura ile ödüllendirilmesi, okuyucunun mecmuaya bağlılığını artıran bir unsurdur. Mecmuanın 3. sayısında yer alan Haşim Nahid'in kaleme aldığı “Hilal” adlı mensur şiiri dışında, millî duygulara hitap eden bir eserin bulunmaması dikkat çekicidir.

## Bilgi Notu

Makale araştırma ve yayın etiğine uygun olarak hazırlanmıştır. Yapılan bu çalışma etik kurul izni gerektirmemektedir.

## Kaynakça

### *Araştırma Eserleri*

Alpay, M. (1980). Türk çocuk edebiyatı. *Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, (8-9), 167-191.

Emiroğlu, Ö. (2020). *Eski harfli süreli çocuk yayınları*. Akçağ Yayınları.

Enginün, İ. (2007). *Yeni Türk edebiyatı araştırmaları*. Dergâh Yayınları.

Gurbetoğlu, A. (2006). *II. Meşrutiyet döneminde yayımlanan çocuk dergilerinin eğitim açısından incelenmesi (1908-1918)*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

İnan, R. (2012). *Cumhuriyet Dönemi çocuk dergi ve gazeteleri: Tahlilî fihrist 1923-1940*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Kanter, B. (2022). Meşrutiyet Dönemi çocuk edebiyatı ve Halil Hamid'in çocuklara yönelik eserleri. *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 62(1), 121-141.
- Kıbrıs, İ. (2010). *Çocuk edebiyatı*. Kök Yayıncılık.
- Kür, İ. (1991). *Türkiye'de süreli çocuk yayınları*. Atatürk Kültür Merkezi Yayını.
- Oğuzkan, A. F. (2000). *Çocuk edebiyatı*. Anı Yayıncılık.
- Okay, C. (1999). *Eski harfli çocuk dergileri*. Kitabevi.
- Ömer Seyfettin (2020). *Bütün nesirleri (fikralar, makaleler, mektuplar ve çeviriler)*. N. H. Polat (Haz.), Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Sever, S. (2023). *Çocuk ve edebiyat*. Tudem.
- Sınar, A. (2006). Türkiye'de çocuk edebiyatı çalışmaları. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 4(7), 175-225.
- Sınar, A. (2011). Türkiye'de çocuk edebiyatının gelişimi. R. Korkmaz (Ed.), *Yeni Türk Edebiyatı 1839 - 2000 El Kitabı* içinde (575-598. ss.), Grafiker Yayınları.
- Şimşek, T. & Yakar, Y. M. (2020). Çocuk ve edebiyat. T. Şimşek (Ed.), *Kuramdan Uygulamaya Çocuk Edebiyatı El Kitabı* içinde (13-42. ss.), Grafiker Yayınları.
- Şirin, M. R. (2022). *Çocuk, çocukluk ve çocuk edebiyatı*. Uçan At Yayınları.
- Yalçın, A. & Aytaş, G. (2017). *Çocuk edebiyatı*. Akçağ Yayınları.
- Ziya Gökalp (2018). *Küçük Mecmua yazıları*. A. Duymaz (Haz.), Ötüken Neşriyat.
- Ziya Gökalp (2019). *İslâm Mecmuası ve Muallim Mecmuası yazıları*. S. Çonoğlu (Haz.), Ötüken Neşriyat.

### ***Kardeş Sesi Mecmuasının Yazar Adlarına Göre Dökümü***

- (1910, Şubat 10). Bilmecelerimiz. *Kardeş Sesi*, 2, 16.
- (1910, Şubat 10). Biraz da gülelim: Zevce ile zevce arasında, aile arasında. *Kardeş Sesi*, 2, 16.
- (1910, Şubat 10). Valide ve çocuk. *Kardeş Sesi*, 2, 11.
- (1910, Şubat 17). Bilmecemiz. *Kardeş Sesi*, 3, 24.
- (1910, Şubat 17). Lutus. *Kardeş Sesi*, 3, 21.
- (1910, Şubat 24). Hatıra-yı sabâvet. *Kardeş Sesi*, 4, 27.
- (1910, Şubat 3). Bilmecce. *Kardeş Sesi*, 1, 8.
- (1910, Şubat 3). Biraz da gülelim: Sütçü dekâkinde, madam hizmetçisine, reis ile mahkum arasında, büyükanne ile torun arasında, tababet imtihanında, iki hemşeri arasında. *Kardeş Sesi*, 1, 8.
- (1910, Şubat 3). Karilerimize. *Kardeş Sesi*, 1, 1.
- (1910a, Şubat 10). Geçen haftaki bilmecelerimizin suret-i hâli. *Kardeş Sesi*, 2, 16.
- (1910b, Şubat 17). Geçen haftaki bilmecelerimizin suret-i hâli. *Kardeş Sesi*, 3, 24.
- (1910c, Şubat 24). Geçen haftaki bilmecelerimizin suret-i hâli. *Kardeş Sesi*, 4, 32.
- (1910a, Şubat 24). Hanımefendilere bilmecemiz. *Kardeş Sesi*, 4, 32.
- (1910b, Şubat 24). Hanımefendilere bilmecemiz. *Kardeş Sesi*, 4, 32.

- A. Kazım (1910a, Şubat 10). Menekşe ölümleri. *Kardeş Sesi*, 2, 14.
- A. Kazım (1910b, Şubat 24). Şeb-i bûylar. *Kardeş Sesi*, 4, 29.
- E. R. (1910a, Şubat 3). Bir leyl-i mukaukib. *Kardeş Sesi*, 1, 4.
- E. R. (1910b, Şubat 3). La Fontaine. *Kardeş Sesi*, 1, 1.
- Fehmi Munir (1910, Şubat 24). Karar-ı izdivaç. *Kardeş Sesi*, 4, 29.
- Gülle (1910, Şubat 24). Kendi fikrim. *Kardeş Sesi*, 4, 32.
- Haşim Nahid (1910, Şubat 17). Hilal. *Kardeş Sesi*, 3, 19.
- İsmail Rauf (1910a, Şubat 10). Eski hisar. *Kardeş Sesi*, 2, 12.
- İsmail Rauf (1910b, Şubat 10). Kedime. *Kardeş Sesi*, 2, 13.
- İsmail Rauf (1910c, Şubat 24). Elvâh-ı hayattan. *Kardeş Sesi*, 4, 30-31.
- İsmail Rauf (1910ç, Şubat 3). Konferans (11 yaşında bir çocuk tarafından). *Kardeş Sesi*, 1, 7-8.
- İsmail Rauf (1910d, Şubat 3). Kuvvet - hak. *Kardeş Sesi*, 1, 2.
- Kemal Nafiz (1910, Şubat 3). Dokuz yaşında bir kız çocuğu tarafından. *Kardeş Sesi*, 1, 6-7.
- M. H. (1910a, Şubat 17). Bir köylünün safahât-ı hayatından bir parça. *Kardeş Sesi*, 3, 23-24.
- M. H. (1910b, Şubat 24). Bir köylünün safahât-ı hayatından bir parça. *Kardeş Sesi*, 4, 31-32.
- M. Hamdi (1910, Şubat 3). Muktebes bir hayal. *Kardeş Sesi*, 1, 4.
- Mahmud Mesud (1910, Şubat 10). Cidal-i hayat. *Kardeş Sesi*, 2, 10.
- Mehmed Arif (1910, Şubat 3). Mekteblerimizde Fransızca. *Kardeş Sesi*, 1, 3,6.
- Mehmed Hamdi (1910a, Şubat 17). Usul-u tedrisat ve sanat-ı talim. *Kardeş Sesi*, 3, 18-19.
- Mehmed Hamdi (1910b, Şubat 24). Felsefenin ruh-ı akvama tesiri ve bizde suret-i telakki. *Kardeş Sesi*, 4, 26-27.
- Mehmed Hamdi (1910c, Şubat 24). İstifham-ı müştekiyane. *Kardeş Sesi*, 4, 28.
- Mehmed İhsan (1910, Şubat 3). Mekteblerimiz ve ahlak. *Kardeş Sesi*, 1, 3.
- Nadir Hayri (1910a, Şubat 10). Hocamın defteri. *Kardeş Sesi*, 2, 14.
- Nadir Hayri (1910b, Şubat 17). Muavinin fikri. *Kardeş Sesi*, 3, 22.
- Nadir Hayri (1910c, Şubat 24). Muallimi boykot. *Kardeş Sesi*, 4, 30.
- Ömer Hayri (1910a, Şubat 10). Ne fikirde bulunalım? *Kardeş Sesi*, 2, 9.
- Ömer Hayri (1910b, Şubat 17). Ne fikirde bulunalım? *Kardeş Sesi*, 3, 17-18.
- Ömer Hayri (1910c, Şubat 17). Telhîf. *Kardeş Sesi*, 3, 20.
- Ömer Hayri (1910ç, Şubat 24). Hitab-ı mutecellidâne. *Kardeş Sesi*, 4, 28.
- Ömer Hayri (1910d, Şubat 24). Ne fikirde bulunalım? *Kardeş Sesi*, 4, 25.
- R. Recai (1910, Şubat 17). (...) defterinden bir yaprak. *Kardeş Sesi*, 3, 22-23.
- Salahaddin (1910, Şubat 10). Bir kitabe. *Kardeş Sesi*, 2, 13.
- Suad Feyzi (1910a, Şubat 10). Anneli ziyaret. *Kardeş Sesi*, 2, 15.

Suad Feyzi (1910b, Şubat 10). Lev Tolstoy. *Kardeş Sesi*, 2, 11.

Suad Feyzi (1910c, Şubat 24). Anatole France. *Kardeş Sesi*, 4, 27.

Suad Feyzi (1910ç, Şubat 3). Küçük sefil. *Kardeş Sesi*, 1, 5.

Zıp Zıp (1910a, Şubat 10). Dursun'un hediyesi. *Kardeş Sesi*, 2, 16.

Zıp Zıp (1910b, Şubat 17). Biraz da gülelim. *Kardeş Sesi*, 3, 24.

Zıp Zıp (1910c, Şubat 24). Biraz da gülelim: Doktor kibar hastaların birine. *Kardeş Sesi*, 4, 32.

### EXTENDED ABSTRACT

*The emergence of children's literature as a distinct genre and studies related to child education began during the Tanzimat period. In this context, magazines and books aimed at children were published during the Tanzimat era. This period marks a starting point for children's periodicals. However, children's publishing gained a new dimension with the Second Constitutional Era. With this era came the objective of raising the great individuals of the future, and the concern for maintaining the existence of the new ideology/regime while doing so was reflected in children's literature. Consequently, there was a significant increase in literary works aimed at children during this time. As children's magazines became more widespread, poems, stories, fairy tales, and fables were written for children, and there was a remarkable rise in the publication of children's books as well. Kardeş Sesi magazine was launched during this very period. The magazine Kardeş Sesi was first mentioned by name in Meral Alpay's article titled "Türk Çocuk Edebiyatı". Other studies focusing on children's magazines have not referred to Kardeş Sesi. However, in terms of both structure and content, Kardeş Sesi possesses the essential features of a children's magazine. Its content includes a variety of literary genres such as poems, stories, riddles, and fables. The magazine features works aimed primarily at children and students, though there are also a few pieces directed at adults. Considering the presence of riddles and illustrations in each issue, along with the general nature of its contents, the publication can confidently be classified as a children's magazine. In contrast, another children's magazine published in the same year, Mekteblilere Arkadaş (also known simply as Arkadaş), does not include riddles in its pages.*

*The magazine Kardeş Sesi began its publication on 21 Kânunusani 1325 (February 3, 1910) with the statement: "An illustrated Ottoman newspaper published every Thursday in service of the homeland's benefit." It was a weekly publication issued on Thursdays, and its editorial office was located in Istanbul. On the last page of each issue, there is a note indicating that the magazine was printed by Matbaa-i Hayriye ve Şürekâsı. There is no available record in libraries regarding the existence of further issues or the continuation of the magazine. The fourth issue does not contain any farewell note, which suggests that the remaining issues may have been lost. Copies of Kardeş Sesi can be accessed through the libraries of the Center for Islamic Studies (İSAM), the Hakkı Tarık Us Collection, and the Seyfettin Özege Library. The Seyfettin Özege Library holds only the first issue, while the other two libraries house all four known issues.*

*The magazine's list of contributors includes notable names such as İsmail Rauf, Mehmed Hamdi, Ömer Hayri, Salahaddin, Fehmi Munir, Haşim Nahid, Suad Feyzi, Kemal Nafiz, Nadir Hayri, R. Recai, A(Ğ). Kazım, Mahmud Mesud, and Mehmed İhsan. That Kardeş Sesi was launched during the Second Constitutional Era and published around the same time as Mekteblilere Arkadaş, yet remained a short-lived publication, is among its noteworthy features. In this context, the poems, prose poems, stories, monologues, riddles, dialogues, memoirs, articles, biographies, and fables included in the magazine will be examined.*